

K U L L A V Ä G S K Ä L Ö S T E R Å K E R

F Ö R S T U D I E B Y T E S P U N K T

**F Ö R S L A G S H A N D L I N G
2 0 0 4 - 1 2 - 3 0**

OM UPPDRAGET

På uppdrag av Vägverket Region Stockholm har Tyréns AB tagit fram föreliggande förstudie för bytespunkten vid Kulla vägskäl i Österåkers Kommun.

Bytespunkten vid Kulla vägskäl ligger utmed Vaxholmsvägen och är inte trafiksäker för de bussresenärer som rör sig på platsen. Bytespunkten är planerad på ett sådant sätt att det ska vara minimalt antal oskyddade trafikanter som korsar vägen. På grund av att vändplanen som finns i bytespunkten är dåligt utformad så används den inte alltid. Det resulterar i att det blir fler resenärer som ska byta buss som får korsa vägen till fots istället för med buss.

Det finns även brister när det gäller anpassning för funktionshindrade vid hållplatserna. Dessutom finns behov av att se över infartsparkeringen och gestaltningen på platsen.

Förstudien som är en första fas i planeringsprocessen ska ge en bild av vilka problem som behöver lösas och förslag på tänkbara åtgärder. Framtagandet av en förstudie görs genom en öppen dialog med myndigheter, organisationer och allmänhet. Detta dokument är en förslagshandling som ska ligga till grund för länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan samt Vägverkets beslut om fortsatt arbete.

Arbetsgrupp:

Ove Lindkvist, Projektledare Vägverket
Anders Bodeberg, Vägverket
Christina Adolfsson, Österåkers Kommun
Paulina Eriksson, Storstockholms lokaltrafik
Malin Harders, Uppdragsansvarig Tyréns
Camilla Thunqvist, Handläggare Tyréns
Staffan Sundström, Landskapsarkitekt Tyréns

Stockholm 2004-12-30
Beställare: Vägverket Region Stockholm
Förstudie Bytespunkt Kulla vägskäl, Österåker
Objektnummer: 49960

INNEHÅLL:

1	BAKGRUND OCH FÖRUTSÄTTNINGAR	4
1.1	Bakgrund.....	4
2	FAKTAINSAMLING OCH PROBLEMBESKRIVNING	5
2.1	Probleminventering.....	5
2.1.1	Hållplatser och busslinjer.....	5
2.1.2	Infartsparkering.....	7
2.1.3	Busslinga	8
2.1.4	Framkomlighet och säkerhet för oskyddade trafikanter	8
2.1.5	Gångstråk mellan målpunkter	9
3	FUNKTIONSANALYS.....	9
3.1	Barn vid Kulla vägska.....	10
3.2	Jämställt vägtransportsystem.....	10
4	PROJEKTMÅL.....	10
5	TÄNKBARA ÅTGÄRDER	11
5.1	Upprustning av befintlig bytespunkt	11
5.1.1	Hållplatser	12
5.1.2	Infartsparkering.....	12
5.1.3	Busslinga	12
5.1.4	Framkomlighet och säkerhet för oskyddade trafikanter	12
5.1.5	Gångstråk mellan målpunkter	13
5.1.6	Förbättring av miljön	13
5.2	Anläggning av ny bussterminal.....	14
5.2.1	Terminal väster om Vaxholmsvägen.....	15
5.2.2	Terminal öster om Vaxholmsvägen.....	16
6	SAMRÅD	17
7	MÅLUPPFYLLELSE OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER.....	19
7.1	Sammanfattning	19
7.2	Hur de olika alternativen uppfyller projektmålen	19
7.2.1	Ökad trafiksäkerhet och tillgänglighet för bussresenärer	19
7.2.2	Minskat antal fotgängare som behöver korsa Vaxholmsvägen.....	19
7.2.3	Ökad tillgänglighet för funktionshindrade.....	19
7.2.4	Utökat antal p-platser på infartsparkering.....	20
7.2.5	Trivsammare och tryggare miljö för resenärer vid busshållplatser och infartsparkering.....	20
7.2.6	En långsiktigt hållbar bytespunkt för kollektivresandet.....	20
7.3	Prioritering av åtgärder.....	20
8	FÖRSLAG TILL FORTSATT ARBETE	21

1 Bakgrund och förutsättningar

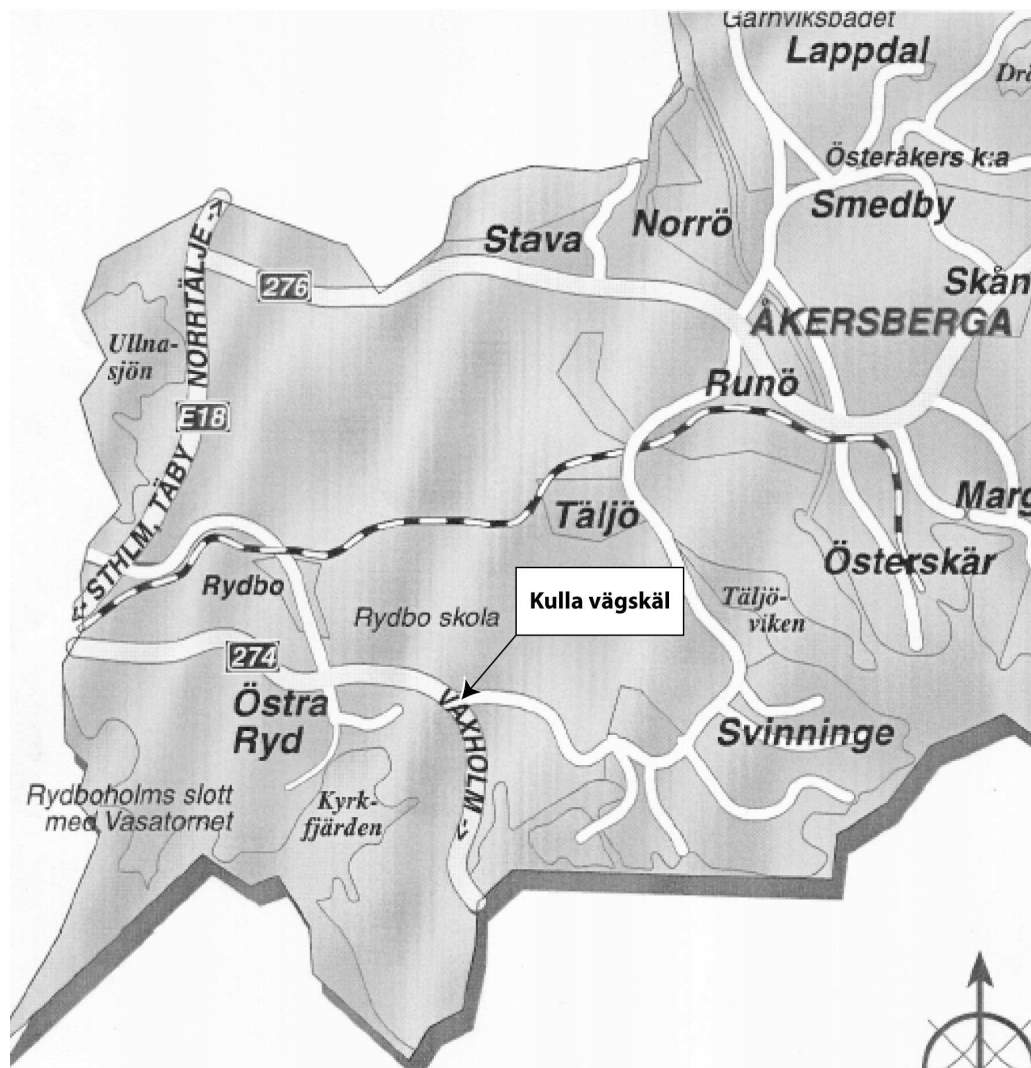
1.1 Bakgrund

Kulla vägskäl ligger längs väg 274, (Vaxholmsvägen) i korsningen med väg 1004, (Svinningevägen) mot Svinninge/Åkersberga i Österåkers kommun. Vid vägskälet finns en bytespunkt för busstrafik och en infartsparkering.

Bussar trafikerar såväl Vaxholmsvägen som Svinningevägen och vid bytespunkten finns också en bussvändslinga. Busslinjerna 629, 670, 671 och 673 trafikerar hållplatserna i bytespunkten.

Infartsparkeringen är en grusad yta och rymmer ca 40 bilar och är ofta näst intill fullbelagd. Parkeringen ligger på södra sidan av vägen vilket innebär att de som parkerar bilen där och ska fortsätta vidare med bussen mot E18/Stockholm måste passera över Vaxholmsvägen som trafikeras av 10 000 fordon/dygn. Passagen över vägen upplevs som en stor säkerhetsrisk för de allra flesta.

Hastigheten på vägen är 90 km/h, med en hastighetsreducering i samband med korsningen till 70 km/h. Andelen hastighetsöverträdelser på sträckan förbi bytespunkten är dock mycket hög.

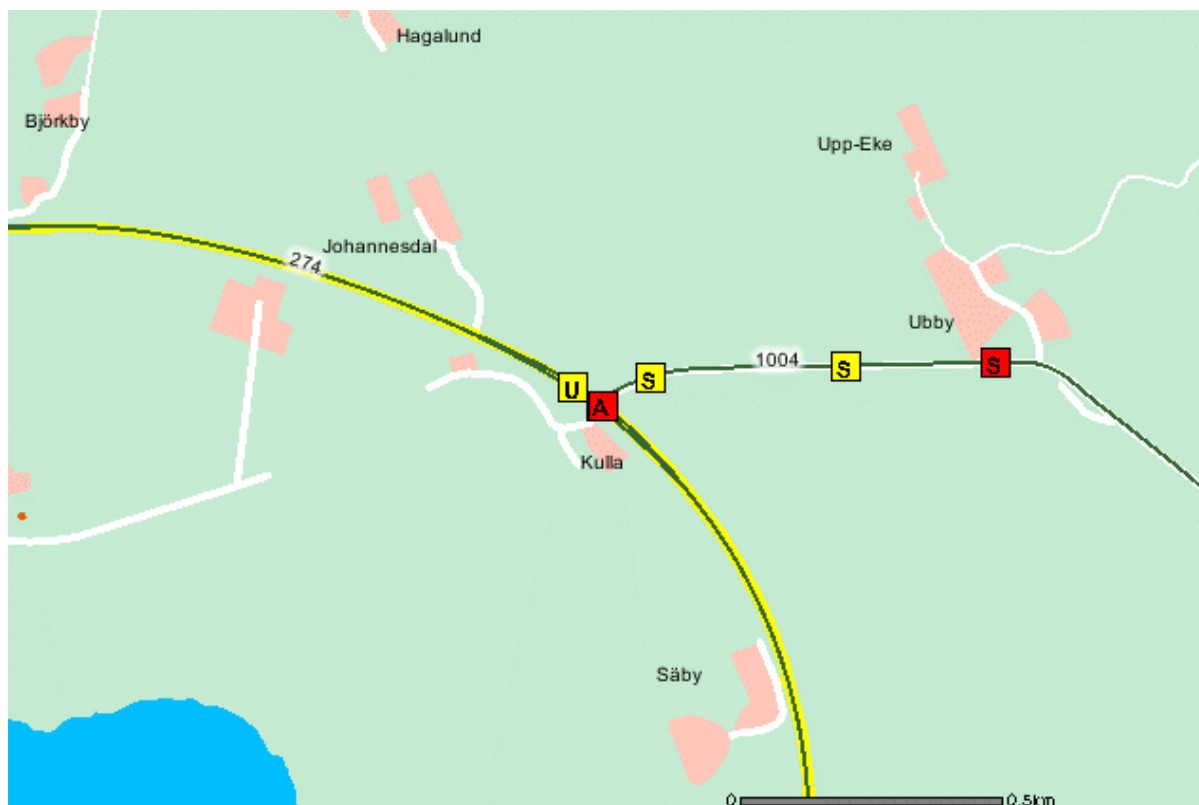

Översiktskarta

2 Faktainsamling och problembeskrivning

2.1 Probleminventering

Probleminventeringen har genomförts på plats samt genom att inhämta information från Vägverket, SL, Österåkers kommun och Busslink. Under åren 2000-2004 har två olyckor inträffat i korsningen, en med svår personskada och en med lindrig personskada. Utmed Svinningevägen har ytterligare tre olyckor inträffat, en med svår personskada och två med lindrig personskada. Inga fotgängar- eller cykelolyckor är inrapporterade de senaste fem åren.

Polisrapporterade olyckor 2000-2004

Gul färg= lindrig personskada, Röd färg = svår personskada

U= upphinnande olycka, A= avsvängsolycka, S= singelolycka

2.1.1 Hållplatser och busslinjer

Vid bytespunkten finns fem hållplatser. De har olika standard, men samtliga hållplatser är i behov av upprustning. Ingen av dem är handikappanpassad med kantstenar, ledstråk mm. På de två hållplatserna på Vaxholmsvägen och hållplatsen vid busslingen finns väderskydd. På Svinningevägen finns väderskydd på en av hållplatserna. Vid samtliga hållplatser med väderskydd finns också en bänk. Väderskydden är av metall och i flera fall utan väggar. Platsen är öppen och blåsig och flera resenärer har framfört klagomål på väderskydden. Det finns ingen belysning i eller invid hållplatserna. Dagligen reser ca 480 resenärer till och från Kulla vägskäl med buss (uppgifterna är hämtade från vintern 2002, källa ÅF Trafikkompens).

Busslinjerna 629, 670, 671 och 673 trafikerar busshållplatserna vid Kulla vägskäl. På Vaxholmsvägen finns två hållplatser. På hållplatsen som ligger i riktning mot Stockholm trafikerar busslinjerna 629, 670, 671 och 673. På hållplatsen som ligger i riktning mot Vaxholm trafikerar busslinjerna 670, 671

och 673. På Svinningevägen ligger två hållplatser. Dessa trafikeras av busslinje 629. Se orienteringsbild nedan.

Vändslingan trafikeras enbart av buss 629. Vändslingan används om det finns passagerare som efterfrågar det. Bussföraren frågar i högtalaren om det är någon som vill stiga av i vändslingan. Busslinje 629 använder alltså vändslingan i båda riktningar och de hållplatser som ligger på Svinningevägen. Kommer bussen från Åkersberga kan busslinje 629 stanna på tre ställen i bytespunkten. Dels kan den stanna på Svinningevägen innan korsningen med Vaxholmsvägen, dels inne i vändslingan och slutligen på Vaxholmsvägen i riktning mot Stockholm.

Översikt, hållplatslägen och trafikerande busslinjer

	Lågtrafik turer/timme	Högtrafik turer/timme
Linje 629 Danderyds sjukhus - Åkersberga	2	2
Linje 629 Åkersberga - Danderyds sjukhus	2	3
Linje 670 Tekniska Högskolan - Vaxholm	2 - 3	3 - 6
Linje 670 Vaxholm - Tekniska Högskolan	2 - 3	3 - 6
Linje 671 Rydbo - Vaxholm	5 ggr per dag	
Linje 671 Vaxholm - Rydbo	5 ggr per dag	
Linje 673 Resarö - Stockholm	5 ggr per dag	
Linje 673 Stockholm - Resarö	2 ggr per dag	

Busshållplats i riktning mot Vaxholm

Busshållplats i riktning mot Stockholm

2.1.2 Infartsparkering

Infartsparkeringen ligger i skogen innanför busslingan utmed Vaxholmsvägen. Parkeringen är en avlång asfalterad yta som är så smal att enbart en bilrad ryms. Platsen är en del av den gamla Vaxholmsvägen och där ryms ett 40-tal bilar att parkera. Den ligger till stor del bakom en skogsdunge och därför är parkerade bilar ofta utsatta för inbrott. Det finns belysning i form av belysningsmaster. Det finns ingen skyltning till parkeringen. Det är snarare skyltat så att det inte går att åka in på parkeringen. Den enda tillfarten är från busslingan och den skyltas med "fordonstrafik förbjuden" med tilläggstalva "Gäller ej SL fordon".

Parkeringen är enligt Österåkers kommun och SL mycket väl utnyttjad och är ofta fullbelagd.

Marken där parkeringen ligger är privat, men arrenderas av kommunen. Kommunen sköter även drift och underhåll på platsen.

Infartsparkeringen vid Kulla vägsäl

Utfart från infartsparkeringen

2.1.3 Busslinga

Busslingan som ligger söder om Vaxholmsvägen tillkom för att samtliga bussar som trafikerar Kulla vägskäl ska kunna svänga in och vända där. Enligt uppgift från SL och Busslink är vändslingan för trång och lutningen är sådan att vägbanan lutar utåt när rattutslaget är som störst. Det resulterar vintertid i att bussar ibland kanar ned i diket. Risken att kana ned i diket gör att många bussförare inte vill åka in i vändslingan och tvingar därmed resenärerna att gå över Vaxholmsvägen. Det är orsaken till att bussvändslingan numera inte används så ofta som var tänkt från början. Det är dessutom mycket trafik och hastigheterna är höga på Vaxholmsvägen som gör att det är svårt att komma ut från slingan.

Vändslinga för buss

2.1.4 Framkomlighet och säkerhet för oskyddade trafikanter

Vaxholmsvägen trafikeras av ca 10 000 fordon/dygn. Under morgonens och eftermiddagens maxtimmar är det många bussresenärer i området. Dels kommer flera med bil och infartsparkerar, dels byter många buss. De här bytena mellan buss och bil och mellan buss och buss gör att det är många fotgängare som rör sig i området. Det är dagligen flertalet resenärer som går över Vaxholmsvägen. Det finns inga planskildheter för oskyddade trafikanter, det finns heller inga övergångsställen. Det förekommer även cyklister i området. Det finns inga cykelvägar och det är samma svårigheter för cyklister att komma över Vaxholmsvägen som för fotgängare.

Hastighetsbegränsningen vid bytespunkten på Vaxholmsvägen är 70 km/h. I korsningen med Svinningevägen är det tre körfält i Vaxholmsvägen. Dessa måste korsas på väg till och från busshållplatserna. Bytet mellan buss 629 och buss 670 är trafiksäkrat för många bussresenärer eftersom buss 629 stannar på båda sidor om Vaxholmsvägen i riktning mot Åkersberga. Bytet i andra relationer mellan buss och buss och mellan buss och bil är däremot inte säkrat. I byte mellan buss och bil måste idag minst 50 personer korsa Vaxholmsvägen en gång per vardagsdygn. (Vid en ev. utökning av p-platserna blir antalet ännu högre).

På landsbygden, såsom här vid Kulla vägskäl, där hastighetsbegränsningen är 70 km/h i korsning och 90 km/h på angränsande sträckor, är det svårt att säkra gång- och cykeltrafikanter passage över vägen. Idag finns inga kända vägtekniska åtgärder som kan genomföras för att erhålla en sänkt hastighet hos bilister som leder till en ökad säkerhet för oskyddade trafikanter. En formell sänkning av hastigheten till 50 km/h är inte en aktuell åtgärd då den inte är motiverad med hänsyn till den förväntade låga regelefterlevnaden hos bilisterna.

2.1.5 Gångstråk mellan målpunkter

Från infartsparkeringen går man via busslingan och ut på Vaxholmsvägen. Bussresenärerna som har infartsparkerat korsar därmed Vaxholmsvägen mycket nära korsningen med Svinningevägen där det är som bredast. Vid byte av buss sneddar man över hela körbanan mitt i korsningen och korsar därmed också där det är som bredast. Det finns få gångbanor i området och inga passager över eller under vägarna. Från infartsparkeringen finns ingen gångbana.

Passage över Vaxholmsvägen för bussresenärer

3 Funktionsanalys

Vad som tydligast brister är avsaknaden av säkra gångpassager över Vaxholmsvägen. Det är en bytespunkt mellan busslinjer med en närbelägen infartsparkering och därmed är det många som byter buss eller byter trafikslag på platsen. Vaxholmsvägen, som oftast måste korsas i och med färd i endera riktningen med buss, är mycket trafikerad och har hastighetsbegränsningen 70 km/h. På platsen finns inget övergångsställe och ingen gångpassage. Det finns heller inga gångbanor utmed vägarna.

Enligt Busslink är bytet mellan buss 629 och buss 670 säkrat i och med att man stannar med buss 629 på båda sidor om Vaxholmsvägen, dels i slingan och dels på Svinningevägen. Möjligen brister informationen så att resenärer ändå går över vägen istället för att åka med bussen över vägen. Det finns andra bussbyten som inte är säkrade där resenärer korsar vägarna. Resenärer som infartsparkerar för att ta buss 670 in mot Stockholm korsar vägen på morgonen.

Tillgänglighet till platsen med personbil är bra med undantag för skyltningen som förbjuder personbilstrafik in på bussvändslingan. Infarten till infartsparkeringen sker från bussvändslingan så det måste vara tillåtet för annan fordonstrafik än buss.

Tillgängligheten för busstrafiken är god förutom i vändslingan. Hållplatslägena på Vaxholmsvägen och Svinningsvägen ligger så till att de är enkla att angöra vid. Vändslingan är för trång och lutningen gör att vägbanan lutar utåt när rattutslaget är som störst. Det resulterar vintertid i att bussar ibland kanar ned i diket.

Hållplatsläget i riktning mot Stockholm är för kort och behöver enligt Busslink förlängas så att två ledbussar ryms och så att den bakre bussen kan gå före den främre.

3.1 Barn vid Kulla vägskäl

Enligt uppgift från skolan i Österåkers kommun är det cirka 90 elever som bor i Svinnings och Täljö och som går i skola i Täby, (Bergtorpsskolan, Byängsskolan m fl), och 10 elever som går i skola i Vaxholm (Norrbergsskolan). Det är dessutom flera elever som går på gymnasium, bland annat i Täby kommun, som använder Kulla vägskäl som bytespunkt.

Barn har svårare att överblicka och bedöma en trafiksituation. De är korta och har därför inte samma överblick och synfält som en vuxen och de har inte den erfarenhet som en vuxen har av hur snabbt bilar förflyttar sig. Koncentrationsförmågan kan i många fall vara sämre hos barn än hos vuxna och grupstrycket kan vara stort. Dessa faktorer gör att barn har svårare att bedöma en situation i trafiken och att risken är stor att de gör en felbedömning.

Bytespunkten vid Kulla vägskäl är utformad på ett sätt som gör att barn inte ska behöva korsa Vaxholmsvägen. Tanken med den vändslinga som finns utmed Vaxholmsvägen är att bussen alltid ska kunna stanna på båda sidor om vägen. Detta för att ingen som åker med buss 629 ska behöva gå över vägen för att nå hållplatserna på Vaxholmsvägen. Enligt SL och Busslink används inte alltid vändslingan och därmed tvingas resenärerna, däribland barn, att korsa Vaxholmsvägen för att nå hållplatserna utmed denna.

3.2 Jämställt vägtransportsystem

Kvinnors och mäns resmönster är olika. Män kör sammantaget mer än dubbelt så mycket bil som kvinnor, medan kvinnor gör fler resor som bilpassagerare och med kollektivtrafik. Bytespunkten vid Kulla vägskäl är utformad och placerad på ett sätt som gör platsen otrygg. Framförallt kvinnor kan uppleva platsen som ödlig och mörk, i synnerhet kvällstid.

4 Projektmål

Målet med projektet är att förbättra möjligheterna att resa kollektivt. Vid Kulla vägskäl innebär det framför allt förbättrad trafiksäkerhet för bussresenärerna genom att minska antalet bussresenärer som rör sig över Vaxholmsvägen och ge förbättrade möjligheter att korsa vägen om så behövs.

Projektmålen kan sammanfattas enligt nedan:

- Ökad trafiksäkerhet och tillgänglighet för bussresenärer
- Minskat antal fotgängare som behöver korsa Vaxholmsvägen
- Ökad tillgänglighet för funktionshindrade
- Utökat antal p-platser på infartsparkering
- Trivsammare och tryggare miljö för resenärer vid busshållplatser och infartsparkering
- En långsiktigt hållbar bytespunkt för kollektivresandet